

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

نشریه

مطالعات نواحی شهری

دانشگاه شهید باهنر کرمان
(دانشکده ادبیات و علوم انسانی)

این نشریه با مجوز شماره ۳/۳/۸۹۹۱۴ مورخ ۱۳۹۳/۵/۲۵ دفتر سیاست گذاری و برنامه ریزی امور پژوهشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و مجوز شماره ۹۳/۳۰۶۸۶ معاونت امور مطبوعاتی و اطلاع رسانی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی همچنین بر اساس تفاهم نامه شماره ۹۴/۱۸۹۲ مورخ ۱۳۹۴/۸/۹ با همکاری انجمن علمی جغرافیا و برنامه ریزی شهری ایران منتشر شده است.

این نشریه در «ایران ژورنال» نظام نمایه سازی مرکز منطقه ای اطلاع رسانی علوم و فناوری (RICeST) به نشانی www.ricest.ac.ir و پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC) به نشانی www.isc.gov.ir نمایه می شود.

سال دوم، شماره ۴، پاییز ۱۳۹۴

نشریه مطالعات نواحی شهری

صاحب امتیاز: دانشگاه شهید باهنر کرمان (دانشکده ادبیات و علوم انسانی)

مدیر مسئول: دکتر حسین غضنفرپور

سرمدیو: دکتر اکبر کیانی

مدیر داخلی: دکتر صادق کریمی

اعضای هیأت تحریریه:

- ۱- دکتر سیدعلی بدری: دانشیار جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی دانشگاه تهران.
- ۲- دکتر علی زنگی آبادی: دانشیار جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری دانشگاه اصفهان.
- ۳- دکتر محمدحسین سرایی: دانشیار جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری دانشگاه یزد.
- ۴- دکتر محمد سلیمه: دانشیار آب و هواشناسی دانشگاه خوارزمی.
- ۵- دکتر علی شماعتی: دانشیار جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری دانشگاه خوارزمی.
- ۶- دکتر احمد عباس‌نژاد: دانشیار ژئومورفولوژی دانشگاه شهید باهنر کرمان.
- ۷- دکتر حسین غضنفرپور: دانشیار جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری دانشگاه شهید باهنر کرمان.
- ۸- دکتر اکبر کیانی: دانشیار جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری دانشگاه زابل.
- ۹- دکتر صادق کریمی: استادیار آب و هواشناسی دانشگاه شهید باهنر کرمان.
- ۱۰- دکتر سعیده گروسبی: دانشیار جامعه‌شناسی شهری دانشگاه شهید باهنر کرمان.
- ۱۱- دکتر حسین نگارش: استاد ژئومورفولوژی دانشگاه سیستان و بلوچستان.

مشاوران علمی این شماره:

دکتر اکبر کیانی (دانشیار دانشگاه زابل)، دکتر میرنجف موسوی (دانشیار دانشگاه ارومیه)، دکتر ناصر سلطانی (استادیار دانشگاه ارومیه)، دکتر صدیقه کیانی سلمی (استادیار دانشگاه کاشان)، دکتر حسین غضنفرپور (دانشیار دانشگاه شهید باهنر کرمان)، دکتر حمید نظری‌پور (استادیار دانشگاه تحصیلات تکمیلی صنعتی و فناوری پیشرفته)، دکتر علی‌اصغر عبدالمهی (استادیار دانشگاه شهید باهنر کرمان)، دکتر محمود اکبری (استادیار دانشگاه یاسوج)، دکتر محمد رحیمی (استادیار دانشگاه شهید باهنر کرمان)، دکتر مهدی صداقت (استادیار دانشگاه پیام‌نور کرمان)، دکتر بهنام مغانی (استادیار دانشگاه شهید باهنر کرمان)، دکتر صفر قائدرحمتی (استادیار دانشگاه تربیت مدرس).

ویراستار فارسی: دکتر علی جهانشاهی افشار

ویراستار انگلیسی: دکتر زهرا خزاعی راوری

نشانی:

کرمان- دانشکده ادبیات و علوم انسانی، گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری- کد پستی: ۷۶۱۶۹۱۴۱۱۱

رایانامه: juas@uk.ac.ir درگاه اینترنتی: <http://juas.uk.ac.ir/>

ناشر: مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری (RICEST)

پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC)

راهنمای تدوین مقاله

- ۱- مقالات می‌بایست به زبان فارسی همراه با چکیده انگلیسی و واژه‌های کلیدی طبق راهنمای ذیل تهیه و برای بررسی به وب سایت نشریه ارسال شوند.
- ۲- نوع مقالاتی که نشریه می‌پذیرد صرفاً علمی- پژوهشی (بنیادی یا کاربردی) است.
- ۳- مقاله‌های ارسالی می‌بایست در حوزه‌های عنوان نشریه (مطالعات نواحی شهری) و محورهای معرفی شده باشد. بدیهی است به مقالات خارج از این حوزه ترتیب اثر داده نخواهد شد.
- ۴- نویسنده مسئول پس از ثبت نام در سایت نشریه (<http://juas.uk.ac.ir/>)، می‌بایست یک نسخه از مقاله را با نام نویسنده/نویسندگان و یک نسخه بدون نام نویسنده/نویسندگان صرفاً در قالب فایل Word2007 به همراه فایل pdf آنها و فرم تعهدنامه از طریق سایت نشریه ارسال نماید.
- ۵- الزامی است که نویسنده/نویسندگان متعهد گردند مقاله ارسالی به این نشریه را تا زمان اعلام نتیجه نهایی توسط داوران به هیچ نشریه داخلی، خارجی و یا کنفرانس ملی و بین‌المللی ارسال نمایند.
- ۶- با عنایت به محرمانه بودن داوری و ناشناخته بودن هویت نویسنده/نویسندگان و داوران محترم برای همدیگر، توجه داشته باشید در فایل Word و pdf بدون نام، هیچ‌گونه اثری از نام نویسنده/نویسندگان در تمامی بخش‌های مقاله (اعم از شکل‌ها، جدول‌ها و حتی در قسمت مشخصات فایل) وجود نداشته باشد.
- ۷- ساختار مقاله باید بر این اساس تنظیم شود: عنوان مقاله- چکیده فارسی- واژه‌های کلیدی فارسی- مقدمه- داده‌ها و روش‌شناسی- بحث- نتیجه‌گیری- پیشنهادها (در صورت لزوم)، قردرانی (در صورت لزوم)، یادداشت‌ها (در صورت لزوم) و فهرست منابع باشد.
- ۸- عنوان: کوتاه، دقیق و بیان روشنی از موضوع مقاله باشد که با قلم B Titr 11 Bold تایپ شود.
- ۹- نام و نام خانوادگی نویسنده/نویسندگان می‌بایست با قلم B Lotus10 Bold با دو خط فاصله از عنوان و به صورت زیر هم آورده شده و رتبه علمی یا مقطع تحصیلی و تخصص، نام دانشگاه، شهر، کشور، در زیر عنوان سمت چاپ نوشته شود و نشانی پست الکترونیک نویسنده مسئول که ترجیحاً متعلق به دانشگاه یا موسسه وی باشد، زیرنویس شود.
- ۱۰- چکیده: صفحه نخست مقاله به چکیده فارسی و واژه‌های کلیدی اختصاص یابد. چکیده فارسی شامل شرح مختصر و جامعی از محتوای مقاله با تاکید بر طرح مسأله، هدف‌ها، روش‌ها و نتیجه‌گیری حداکثر در ۲۵۰ کلمه می‌باشد.
- ۱۱- واژه‌های کلیدی فارسی: شامل ۳ تا ۵ واژه، می‌بایست به نحوی تعیین شوند که بتوان از آنها جهت تهیه فهرست موضوعی (Index) استفاده نمود.
- ۱۲- مقدمه: از صفحه دوم شروع شود.
- ۱۳- متن مقاله و فهرست منابع در صفحات یکرو و در هر صفحه ۲۶ سطر و طول هر سطر ۱۲cm و فاصله سطرها Single تایپ شود.
- ۱۴- مقالات از ۲۰ صفحه تایپ شده (با رعایت بند ۱۳) تجاوز نمایند.

- ۱۵- محتوای مقالات شامل: مقدمه، داده‌ها و روش‌شناسی، بحث و نتیجه‌گیری می‌بایست با قلم B Lotus13 نازک تایپ شود.
- ۱۶- عناوین اصلی مقاله با قلم B Lotus13 Bold و عناوین فرعی با قلم B Lotus12 Bold تایپ شود. ضمناً عناوین فرعی در بخش بحث به صورت ۱-۲-، ۱-۱-۲-، ۱-۱-۲- و ... شماره‌گذاری شوند.
- ۱۷- محتوای بخش مقدمه می‌بایست با طرح مسأله و مرور پژوهش‌های قبلی، سؤال‌ها، فرضیه‌ها و هدف‌های تحقیق را توجیه کند و نوآوری در تحقیق را به‌طور واضح بیان نماید. ضمناً یادآوری می‌شود بخش مقدمه می‌بایست یکپارچه و بدون زیربخش باشد.
- ۱۸- شکل‌ها به‌صورت کاملاً واضح با ذکر عنوان در زیر آنها: شکل ۱- ... و در صورت لزوم مأخذ در داخل پراتنز (مأخذ: شکوئی، ۱۳۸۷: ۵۰) با قلم B Lotus11 نازک آورده شود.
- ۱۹- جدول‌ها به‌صورت کاملاً واضح با فرمت Table Grid با ذکر عنوان در بالای آنها.
- ۲۰- روابط و فرمول‌های ریاضی با یک سایز کوچکتر از متن مقاله و از سمت چپ تایپ شده و در سمت راست، شماره آنها به‌صورت صرفاً: رابطه (۱) آورده شود. حسب کاربرد، لزوماً در متن نیز می‌بایست به شماره رابطه اشاره شود.
- ۲۱- نحوه ارجاع به منابع فارسی و انگلیسی اعم از کتاب و مقاله در داخل متن: (وودز، ۲۰۰۵: ۱۷) یا (غضنفرپور و همکاران، ۱۳۹۲: ۵۵) یا (وارد و همکاران، ۱۹۹۶: ۱۹۰). تاکید می‌گردد منابع و اسامی لاتین در متن، می‌بایست به صورت فارسی تایپ شوند.
- ۲۲- در بخش فهرست منابع، ابتدا منابع فارسی با قلم B Lotus12 و سپس منابع انگلیسی با قلم Times New Roman12 تایپ شود. به منظور یکدست شدن فهرست منابع فارسی و انگلیسی تمامی مقالات، از الگوهای ذیل پیروی نمایید:
- کیانی، اکبر. اسماعیل‌زاده، علی. (۱۳۹۱). تحلیل برنامه‌ریزی شهر دوستدار کودک از دیدگاه کودکان. فصلنامه باغ نظر، شماره ۲۰، صفحات ۶۲-۵۱.
- غضنفرپور، حسین. پایدار، ابوذر. شرفی، حجت‌الله. (۱۳۹۲). جغرافیای گردشگری با تاکید بر گردشگری زیارتی. چاپ ...، تهران: نشر نور علم.
- Ward, J.S., Parker, G.R., Fernandina, F.J., (1996). **Landscape principles and issues to be considered when developing district plan**. European Planning Studies. No.25, pp:189-202.
- Woods, M., (2005). **Rural Geography**. First ed. Sage Publication, London.
- ۲۳- چکیده انگلیسی می‌بایست در پایان مقاله در یک صفحه جداگانه تایپ شود.
- ۲۴- در وب سایت نشریه (<http://juas.uk.ac.ir/>)، یک قالب ورد آماده قرار داده شده است. پیشنهاد می‌شود قالب مذکور را دانلود نموده و محتویات مقاله آماده شده خود را در قالب آن تنظیم نمایید.
- ۲۵- دفتر نشریه در ویرایش مقالات آزاد است.
- ۲۶- مسئولیت صحت مطالب مقالات از نظر حقوقی بر عهده نویسنده/ نویسندگان است.

راهنمای کلی نگارش

هر مقاله نیازمند اصلاحات نگارشی و ویرایشی، خصوصاً در به‌کارگیری علائم سجاوندی است و لازم است که نویسنده محترم بر اساس جزوه «دستور خط فارسی» فرهنگستان زبان فارسی مقاله را مورد بازنگری قرار دهند.

- از گیومه فارسی «» استفاده شود. نه گیومه غیر فارسی " " .
- قبل از پرانتزها و گیومه‌ها، بین کلمه قبل و بعد بیرون از پرانتز و گیومه، یک Space گذاشته شود ولی علامت پرانتزها و گیومه‌ها به کلمات یا شماره‌های درون آنها چسبیده باشند؛ مثال: این مقاله در مجله «فرهنگ و رسانه» چاپ شده است.
- کاما، نقطه، دونقطه، نقطه ویرگول به کلمات پیش از خود چسبیده باشد و به واسطه یک Space از کلمات بعدی فاصله داشته باشد.
- کلیه منابع درون متن، داخل پرانتز قرار داده شود و به صورت (مولف، سال: صفحه) آورده شوند.
- برای کلمات مختوم به های غیر ملفوظ، در حالت مضاف و موصوف، از علامت «ه» استفاده شود: خانه من، نامه او، خانه خوب، زندگی نامه، جامعه، مقایسه و ...
- ترکیباتی مثل: زمینه بررسی، پیشینه تحقیق، رابطه خدا به صورت: زمینه بررسی، پیشینه تحقیق، رابطه خدا نوشته شوند.
- در موارد لازم و مواردی که موجب ابهام می‌شود، علامت تشدید گذاشته شود؛ مثال: علی، علی / مبین، مبین
- «نیم فاصله» در موارد لازم رعایت شود؛ مثال:
افعال استمراری: «می‌رود» به جای «می رود»، افعال اسنادی مانند «نوشته‌است» به جای «نوشته است»، افعال مرکب مانند «به‌کاربردن» به جای «به کار بردن» و کلمات مرکب مانند «باستان‌شناسی» به جای «باستان شناسی»، «کریم‌خان» به جای «کریم خان»، «طبقه‌بندی» به جای «طبقه بندی»، «نجیب‌زادگی» به جای «نجیب زادگی» ی نکره/ وحدت مانند «جامه‌ای» به جای «جامه ای» ... نوشته شود. «های» جمع، پسوند فعل‌ها، و کلمه‌هایی که از دو یا چند جزء تشکیل شده‌اند، با استفاده از نیم‌فاصله به صورت جدا نوشته شوند.
- متن خالی از اشتباهات تایپی و املائی باشد.

نشریه

مطالعات نواحی شهری

دانشگاه شهید باهنر کرمان

(دانشکده ادبیات و علوم انسانی)

فهرست مندرجات

- ۱-۲۳ ارزیابی کیفیت مسکن در سطح نواحی شهر زنجان
دکتر محسن احدنژاد روشتی، دکتر عیسی ابراهیمزاده، دکتر یونس غلامی، سید احمد حسینی
- ۲۵-۴۵ ارزیابی و شناخت میزان توسعه‌یافتگی شهرستان‌های استان اصفهان از نظر شاخص فناوری اطلاعات و ارتباطات
اعظم خان آقایی، دکتر جمال محمدی
- ۴۷-۶۴ بررسی روند تغییرات رشد و گسترش شهری و عوامل مؤثر بر آن با استفاده از شبکه عصبی مصنوعی (مطالعه موردی: شهر تبریز)
دکتر جواد سدی، سجاد مهدوی، دکتر احمد زنگانه
- ۶۵-۸۱ ساماندهی فضایی کاربری فضای سبز شهری با استفاده از GIS (مطالعه موردی: منطقه ۷ شهر تهران)
دکتر صفر قائدرحمتی، شهرام بزرافکن
- ۸۳-۱۰۱ بررسی تقویم آب و هوایی گردشگری با استفاده از CTIS (مطالعه موردی: شهر کرمان)
زهرا کاظمی، دکتر صادق کریمی، مهرداد محمدی سلیمانی
- ۱۰۳-۱۲۳ تحلیل فضایی مناطق شهری قم به منظور احداث پروژه مسکن اجتماعی با تاکید بر روش تحلیل سلسله مراتبی
دکتر ابوالفضل مشکینی، علیرضا گروسی، مصطفی توکلی نغمه
- ۱۲۵-۱۴۹ تحلیل شاخص‌های کمی و کیفی مسکن در شهر جیرفت و پیش‌بینی مسکن مورد نیاز تا سال ۱۴۰۰
دکتر حمیدرضا وارثی، اسماعیل کمالی باغراهی
- ۱۵۱-۱۷۳ نقش مراکز تجاری در توسعه گردشگری شهر پیرانشهر
دکتر حسین یغفوری، دیمن کاشفی دوست، جمیل قادر مرزی

سال دوم، شماره ۴، پاییز ۱۳۹۴

سخن سردبیر

رویکرد «خانه یا شهر صفر انرژی» و «خانه یا شهر سبز»، در راستای توسعه پایدار نواحی شهری مراحل پژوهشی و اجرایی را در برخی از شهرهای دنیا و ایران می‌گذرانند و نمونه‌های اجرایی آن قابل مشاهده و استفاده هستند. به طوری که در شبکه‌های اینترنتی؛ مراکز علمی، سازمان‌ها، شرکت‌ها و حتی شهروندان نیز تجربیات شخصی خود را ارائه می‌نمایند. شرایط جغرافیایی و وضعیت اقلیمی شهرهای ایران بستر مناسبی برای تحقق اهداف «خانه یا شهر صفر انرژی» و «خانه یا شهر سبز» مهیا نموده است. طی چند سال اخیر فعالیت‌های علمی و اجرایی مختلفی در سطح ایران انجام شده است (تهران، مشکین‌دشت، طیس، یزد، اردبیل، کرج، و ...).

فواید و اهداف بسیار متنوع و زیادی در منابع مرتبط با ایده‌های «خانه یا شهر صفر انرژی» و «خانه یا شهر سبز» وجود دارد که بیشتر در راستای توسعه پایدار به معنای عملیاتی شدن میل می‌نمایند، از این رو، موضوعات و مباحثی همچون موارد زیر مد نظر قرار می‌گیرند: آلاینده کربن صفر، پسماند صفر، منابع طبیعی انرژی، حمل و نقل پایدار، استفاده از مصالح پایدار و محلی، منبع پایدار آب، زیست‌گاه و حیات وحش طبیعی و تنوع زیستی، میراث و فرهنگ، برابری و تجارت عادلانه، سلامتی و شادابی، ایجاد اشتغال و توسعه اقتصاد محلی، خودکفایی، رشد هوشمند شهری، حذف سوخت‌های فسیلی، استفاده از خودروهای برقی (الکتریکی) هوشمند و تعاملی، استفاده از وسایل فوق کم مصرف (لامپ LED، یخچال، اتو، و ...)، استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر، کاهش پسماند و فاضلاب، جنبش پیاده‌گستری و جنبش دوچرخه‌سواری، کشاورزی شهری، تهویه طبیعی، حداقل رسانی جابجایی منابع، استفاده از طراحی غیرفعال خورشیدی و جهت‌گیری بهینه ساختمان، عایق‌کاری کامل ساختمان و جلوگیری از وجود پل‌های حرارتی، استفاده از پنجره بهینه و با سطح نور گذر مناسب، استفاده حداکثری از نور روز، استفاده از بادگیر و گلخانه جهت تنفس طبیعی ساختمان و کاهش بارهای حرارتی به‌ویژه در طول سال، استفاده از اینرسی ساختمان جهت پخش بار و کاهش پیک نیاز حرارتی ساختمان، استفاده از سیستم آب گرم خورشیدی و بکارگیری کنترل بهینه جهت حداکثر دریافت انرژی خورشیدی و نیز استفاده از سیستم برق خورشیدی و انرژی بادی، معماری همساز با اقلیم نواحی شهری و سایر موارد مرتبط. در این راستا، سؤالاتی قابل طرح است:

چگونه «خانه یا شهر صفر انرژی» و «خانه یا شهر سبز»، نظام برنامه‌ریزی شهری را در ایران تحت تأثیر قرار می‌دهد؟ دانشگاه‌ها، مراکز علمی - پژوهشی، دستگاه‌ها، سازمان و شرکت‌ها تا چه حد در تحقق «خانه یا شهر صفر انرژی» و «خانه یا شهر سبز» کارایی دارند؟ وضعیت حذف تأسیسات ناکارآمد و کابل‌های برق (انتقال نیرو) در شهرها چگونه خواهد شد؟ همچنان که بعد از چند دهه نفت سفید و گازوئیل در سیستم گرمایشی شهرها حذف شد و هم‌اکنون یافتن نفت سفید در شهرها مشکل است، چه موقع انرژی‌های فسیلی دیگر (بنزین و ...) از شهرهای ایران حذف خواهند شد؟ آیا دسترسی به شارژ خودروهای الکتریکی، نسبت به سوخت‌های فسیلی (بنزین) اولویت‌زمنیش در دهه آینده تغییر خواهد نمود؟ چه موقع خودروهای دوستدار محیط‌زیست فراگیر می‌شوند؟ چه موقع شرایط جغرافیایی، فناوری‌ها، برنامه‌ریزی و مدیریت شهری «خانه یا شهر صفر انرژی» و «خانه یا شهر سبز» را در سطح نواحی شهری ایران را تحقق یافته و اجرایی می‌داند؟ تولید و ذخیره برق منازل و تعامل انرژی برق بین منبع منازل و خودروهای برقی، چگونه توسعه پایدار شهری را رونق می‌بخشند؟ سیستم معماری «خانه یا شهر صفر انرژی» و «خانه یا شهر سبز» در تعامل با «مهندسی ساختمان‌های هوشمند» (مواد و مصالح نوین نانو و ...، روش‌های نوین تحلیل طراحی کنترل سازه‌ها و تجهیزات هوشمند) و «شهر هوشمند» در نظام برنامه‌ریزی شهری چگونه راهبردهای علمی و اجرایی را تعیین خواهند نمود؟ و بالاخره اینکه چگونه موارد بالا، در نظام برنامه‌ریزی و مدیریت شهری متناسب با وضعیت نواحی شهری ایران، الگوسازی، استانداردسازی و قابلیت اجرایی پیدا می‌کنند؟

اکبر کیانی، پاییز ۱۳۹۴